

**Филип Павлов на 75:
концерт на Симфониета-Враца с музика на композитора в
чест на неговия юбилей**

„Юбилейни 75“ – Филип Павлов. Под този надслов (в рамките на концертния цикъл „Българският инструментален концерт“) на 31 март 2024 г. **Симфониета – Враца** сътвори истинско музикално събитие в чест на българския композитор, пианист и педагог!

В програмата бяха включени *Концерт за флейта и струнен оркестър*, *Capriccio-concerto за обой и оркестър* и *Концерт за виолончело и оркестър*. Този оригинален замисъл предостави уникалната възможност композиторът да чуе в една вечер три от своите инструментални концерти. Юбилейната концертна програма породила и още един вероятно неочакван, но силно въздействащ ефект: ярко индивидуалните творби се обединиха в своеобразен макроцикъл, изпълвайки поетапно сцената с нови участници и с нови тембри. Към хомогенната, но вътрешно нюансирана звучност на струнния оркестър, който откри концерта, второто произведение приобщи ударни инструменти, както и групата на дървените духови, а финалното изпълнение уплътни сценичното и звуковото пространство с участието и на медните духови.

На диригентския пулт бе **маестро Константин Илиевски** – главен диригент на Симфоничния оркестър на БНР, музикант с респектираща творческа биография, преподавател във Виена и Братислава, диригент и на Словашкия радиооркестър.

Маестро Константин Илиевски. Снимка: Васко Врачовски

Драматургичната концепция на всеки един от трите инструментални концерта бе изваяна от диригента с проникновено внимание към характеристикните детайли. Съставът на Симфониета-Враца музицираше с вдъхновение, с увличаща енергия и артистизъм. Духът на концертния жанр – този музикален символ на диалога, на играта, на хармонията – буквално искреше от сцената и завладяваше публиката.

Юбилейният концерт срещна на сцената трима млади талантиливи солисти – всеки един лично свързан с историята на изпълняваната от него творба. Виолончелистът **Атанас Кръстев** е реализирал през 2020 г. записа на человия концерт като солист на Симфоничния оркестър на БНР, а няколко години по-рано премиерното изпълнение на творбата е осъществено от неговия баща Анатоли Кръстев. **Вълчан Вълчанов** е вторият изпълнител на *Capriccio – concerto за обой и оркестър* след неговия професор от НМА – проф. Георги Желязов, на когото е посветено произведението. Младият солист има в репертоара си и версията на творбата като Соната за обой и пиано. **Мартин Павлов** вече е изпълнявал концерта за флейта и струнен оркестър, както и други творби на Филип Павлов; имал е и възможността да черпи знания от творческия и от научния опит на композитора и музикалния педагог.

Концертът за флейта и струнен оркестър в първоначалния си вариант е концерт за цигулка, който е изпълняван с успех в САЩ, Германия, Англия и други страни. Изключително успешна се оказва оригиналната идея на композитора да създаде втора версия на произведението за солираща флейта (първото изпълнение на която е осъществено от флейтиста Христо Павлов – настоящият директор на Симфониета-Враца).

Концертът е в две части (*I. Moderato sostenuto, II. Allegro assai*), които по думите на автора пресъздават две различни движения – „ходом“ и „тичешком“, постигнати чрез пропорционалната съизмеримост на метроритмичната организация.

Звуковият интензитет на въведението мигом завладява вниманието с емоционалната си сила. Пулсиращият умерен ход на първата част, периодично напомнящ за себе си, отваря пространства за вгълбените монолози на солиста, изпълнени с трепетни извисявания и потъвания. Взривният контраст, който внася виртуозната втора част превръща творбата в звуков модел на нашето пребиваване в света, разположено в полюсите на интимно душевното и активно действеното начало.

Солистът Мартин Павлов очарова слушателите с интересна и убедително реализирана интерпретация.

Мартин Павлов - флейта. Снимка: Васко Враховски

В първата част той организира гъвкавите пасажни „излитания“ към високия регистър с импровизационно по тип фразиране и постигна динамични нюанси, майсторски озвучени в пределните възможности на инструмента. Втората зареждащо енергична част прозвуча с

перфектен синхрон и звуков баланс между солиращия инструмент и оркестъра и извика заслужените бурни аплодисменти на публиката. **Capriccio-concerto за обой и оркестър** внесе свеж контраст в центъра на концертната програма. Не е случайно оригиналното название на творбата – с означението „Капричио“ композиторът е изразил (по собствените му думи, споделени със солиста Вълчан Вълчанов) „капризното развитие на музикалната линия“.

Произведението е истински фойерверк от запомнящи се характерни тематични находки с бързи смени на настроенията – от елегантна

Вълчан Вълчанов - обой. Снимка: Васко Враховски

игривост, поднесена „с усмивка“, към лирика, която, без да отнема живеца на музиката, внася очарователна нежност и красота. Тази идея е проектирана и в крупния темпови план на частите (*I. Vivace*, *II. Largo*, *III. Presto*), и в микронивата на тематичното изграждане.

Голямо предизвикателство пред оркестъра бе да осъществи оригиналната темброва драматургия на „полилог“ между оркестровите групи и между

тях и солиста, като поддържа необходимия баланс, без да губи дори за миг енергията на цветния звуков поток. Вълчан Вълчанов поднесе творбата с впечатляваща техническа стабилност и перфектно овладян звук. Неговото съсредоточено музициране успя да разкрие цялата магнетична красота на инструмента. В лицето на Вълчан Вълчанов *Capriccio-concerto за обой и оркестър* има своя нов блестящ интерпретатор и вероятно – бъдещ популяризатор.

Концертът за виолончело и оркестър, за разлика от „разчупените“ решения на другите две творби, е написан в класическия за концертния жанр тричастен цикъл и с обичайните темпови означения (части: *I. Allegro*, *II. Adagio*, *III. Vivo*). Тя е най-новата композиция от включените в концертната програма – създадена е през 2014 – 2015 г. В процеса на работа върху книжката за концертния сезон на Симфониета – Враца авторът сподели с мен: „*Докато пишех концерта, основната ми цел беше да дам на солиста възможност „да диша“, да музицира свободно в границите на динамичния си обхват, който да не бъде провокиран от агресивен звук в оркестъра. Затова фактурното изграждане е изцяло под негов диктат*“. Композиторият определено е успял в намеренията си, но това ни най-малко не е лишило концерта от пълноценното партньорство на оркестъра – сложен хармоничен език със силни образни и емоционални внушения, впечатляващи диалози, въздействащи темброви решения, пораждащи зрителни асоциации с редуването на духовата и струнната група, интригуващо участие на ударните инструменти и на пианото.

Атанас Кръстев-виолончело. Снимка: Васко Врачовски

За солиста Атанас Кръстев юбилейният концерт на Филип Павлов беше творческо предизвикателство – възможност да продължи интерпретаторските си търсения върху творбата, чийто запис е реализирал преди четири години, както и да изпита радостта от музицирането пред публика. С присъщия си артистизъм и забележителни инструментални сръчности той превърна темите в индивидуални „герои“ и задържа интереса към музикалния сюжет до последния звук на концерта.

„Юбилейни 75“ – Филип Павлов

И тук е мястото да изразя своето цялостно впечатление от този музикален празник: споеността на всички участници, която движеше репетиционния процес и която покори залата по време на концерта, осъществи мечтаното съ-битие на сътворената от композитора музика, заключена в мълчанието на партитурата, и на вдъхващите ѝ живот изпълнители! И тази магия достигна до публиката – истинско тържество на едно витално талантливо изкуство! Затова в своите думи от сцената Филип Павлов изрази възхищението си от българските музиканти и своята признателност към всички, които сътвориха празника!

Маестро Илиевски прочете и предаде на композитора поздравителен адрес от министъра на културата Кръстю Кръстев. Цветята и тортата с пламъчетата на юбилейните 75 бяха красивият финал на вечерта.

Музиката на Филип Павлов, открита или преоткрита от изпълнителите и публиката, отдадеността на музикалните таланти, обединяващата сила на цялото събитие – всички тези извори на радост и вдъхновение ни убеждават в дълбокия смисъл на духовната ни потребност да празнуваме и честваме, да ценим и благодарим!

Да е честит юбилеят на големия български творец Филип Павлов, разнасящ музикалната ни култура по света!

На многая лета!

Марияна Булева